

Museumlaan 14, B-9831 Deurle, België

tel. +32-9-282 51 23 – fax +32-9-281 08 53

info@museumdd.be – <http://www.museumdd.be>

Martin Kippenberger

22.04 – 10.06.2007

Martin Kippenberger (1953 Dortmund - 1997 Wenen) wordt begin jaren tachtig bekend met neo-expressionistische schilderijen en met zijn Berlijnse punk-discotheek-galerie S.O.36. In de traditie van Dada, Fluxus en Pop bedrijft hij een vorm van confronterende en oneerbiedige anti-kunst gebruik makend van een eclectisch amalgaam van verschillende media, stijlen en technieken. Met een mengeling van humor, cynisme en ernst neemt hij iedereen, inclusief zichzelf, op de korrel. Hij transformeert zijn grillige invallen in schilderijen vol parafrases, assemblages van alledaagse objecten of chaotisch ogende installaties. Het narcisme van kunstenaars parodieert hij door zichzelf veelvuldig te portretteren. Kippenberger gedraagt zich als het prototype van een bohémien, vervalst zijn biografie, parafraseert kunst van collega's, laat geen incident onbecommentarieerd en bedenkt beeld- en woordgrappen. Het opbouwen van een netwerk beschouwt Kippenberger als deel van zijn kunstconcept: hij koopt werk van andere kunstenaars aan en presenteert het in zijn tentoonstellingen, werkt samen met collega's zoals Werner Büttner, Günther Förg, Georg Herold, Albert Oehlen, Markus Oehlen (ook wel de Keulse bende genoemd) en met een team van medewerkers. Na een bewogen leven overlijdt hij op 44-jarige leeftijd in Wenen.

De tentoonstelling in het MDD heeft niet de bedoeling een overzicht van zijn werk te geven maar focust op een aantal terugkerende motieven en thema's, namelijk de Santa Claus (kerstman), de oorlog en de kanarievogel. De drie Santa Claus-sculpturen uit 1993-94 vallen meteen op door hun robuuste bouw. De beelden uit aluminium zijn afgietsels van een sculptuur uit isomo. Opvallend is de lantaarn die als hoofd dient. Kippenberger gebruikt de lantaarn vaak als symbool van de melancholie. Hier kan het rode licht geïnterpreteerd worden als de prostituerende van de Santa Claus. De uitbuiting van de 'goedaardig' man, het product van de consumptiecultuur, is dubieus. Hij heeft letterlijk een blok aan zijn been. Met de roede in de hand krijgt hij een agressief karakter; dit wordt benadrukt door de strakke houding van de Santa Claus waarin je de vorm van een hakenkruis kan ontdekken. In de jaren '80 kwamen Duitse kunstenaars op die vonden dat het maar eens afgelopen moest zijn met het collectieve schuldgevoel en de taboes rond de oorlog. Zo zorgde Kippenberger voor een schockeffect met zijn schilderij *Ich kann beim besten Willen kein Hakenkreuz entdecken* uit 1984. Kippenberger ontleedde swastika's tot hoekige figuren en smeedde ze tot een abstract beeld. Er bestaan vier versies van de Santa Claus, waarvan er in het MDD drie voor het eerst samen worden tentoongesteld. De drie exclusieve versies zijn op een verschillende manier uitgewerkt. De onbewerkte versie in metaalkleur is een Artist's Proof. Een tweede is met bruine verf bekleed, alsof er chocolade van zijn hoofd afdruipt, de derde sculptuur is voor de helft geschilderd in de conventionele kleuren van de Santa Claus: rood, wit en zwart.

De serie schilderijen *Krieg Böse* (= slechte oorlog, oorlogswede, ...) uit 1991 zijn, met de kunstgeschiedenis indachtig, vrij klassiek opgebouwd. Het beeldvlak is soms in vier verdeeld en het kleurgebruik en de lijnvoering doen denken aan voorgangers als Lüpertz en Hartung. Sommige schilderijen functioneren nog steeds als je ze omdraait, de tekens zijn inwisselbaar. Hij gebruikt graffiti en andere technieken en materialen in zijn doeken. Hij thematiseert de oorlog zonder echt veroordelend te zijn. De afkorting USW (und so weiter) duidt op het steeds herhalen van wat al geweest is. Maar toch laat deze tragedie de mensen onverschillig. De Santa Claus duikt opnieuw op, naast een ander terugkerend symbool: het spiegelei (sunny side up). Het is te zien op de riem van de Santa Claus-sculpturen, en ook in een schilderij. Het ei staat symbool voor middelmatigheid, eigentijdse oppervlakkigheid, de transformatie; het ei is een metafoor voor de schilderkunst.

1.

2.

3.

Museumlaan 14, B-9831 Deurle, België

tel. +32-9-282 51 23 – fax +32-9-281 08 53

info@museumdd.be – <http://www.museumdd.be>

De tekeningenreeks *Die Welt des grünen Kanarienvogels* uit 1991 werden gemaakt voor een tekenboekje waarin hij iedere bladzijde opnieuw het leven van de kanarievogel probeert te vatten. De lijntekeningen lijken de bewegingen van de gedomesticeerde vogel weer te geven.

Het verlangen van het MDD om Martin Kippenberger te tonen is ontstaan uit het feit dat er in België nog nooit een museale tentoonstelling over Kippenberger werd gehouden. De enige Belgische tentoonstelling vond plaats in de Ado Gallery (Antwerpen, Bonheiden) in 1987.

4.

Afbeeldingen:

1. "Zonder titel" (Krieg Böse), 1991, olieverf op doek, 250 x 300 cm
2. "Zonder titel" (Santaklaus Laterne), 1994, aluminium, glas, lakverf, 235 x 180 x 50 cm
Verzameling Museum Boijmans-Van Beuningen, Rotterdam
3. "Zonder titel" (Krieg Böse), 1991, olieverf op doek, 150 x 180 cm
4. "Zonder titel" (Krieg Böse), 1991, olieverf op doek, 240 x 200 cm

Courtesy Estate Martin Kippenberger /
Galerie Gisela Capitain, Cologne